

# *BK DK*



## **Hva gjør danskene med sine elektroniske arkiver?**

*Norsk Arkivråds kommuneseminar, Oslo, 13.2.2012*

Yngve Schulstad Kristensen



AUST-AGDER KULTURHISTORISKE SENTER

# Presentasjon



AUST-AGDER KULTURHISTORISKE SENTER

Interkommunalt selskap

Eid av fylkeskommunen og de øvrige

kommunene i fylket

Holder til i Arendal

Ledende faginstans innen museum og arkiv i

Aust-Agder fylke

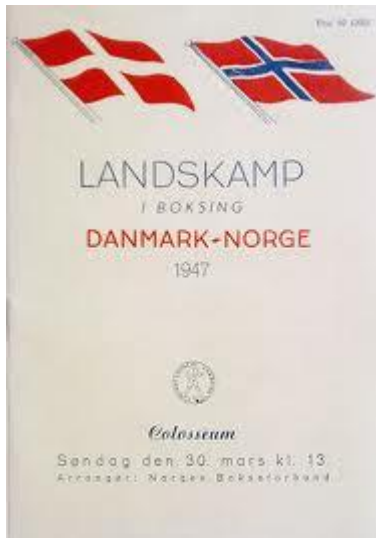
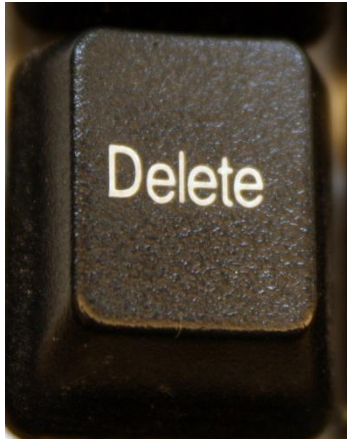
Arkivavdelingen utfører bl.a. arkivrådgivning

og depotoppgaver for eierkommunene

Nytt bygg ferdig 2014



# Innhold



- Gi en innføring i dansk BK praksis
  - Hovedfokus vil være elektroniske arkiv- og saksbehandlingssystem (ESDH)
  - Naturlig å også omtale praksis for papirarkiv
- Danmark vs. Norge
  - For å forstå danskene vil det være nødvendig å sammenligne dansk og norsk BK praksis
  - Hva gjør med vi i Norge?
  - Hvorfor er BK praksisen for elektronisk arkiv så ulik i Norge og Danmark?



# Bevaring og kassasjon

## Bevaring for ettertiden

Formålet med bevaring av offentlige arkiv er ifølge både den danske og norske Arkivloven:

Sikre at arkiver med *betydelig kulturell eller forskningsmessig verdi, rettslig eller viktig forvaltningsmessig dokumentasjon* blir bevart og gjort tilgjengelig for ettertiden.

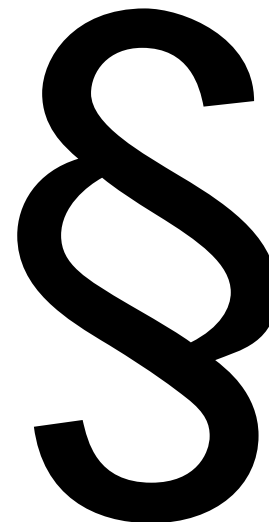
## Kassasjon (destruksjon/sletting)

Ikke alt arkivmateriale kan anses som bevaringsverdig. Både den norske og danske Arkivloven gir anledning til å gjennomføre kassasjon i offentlige arkiver.

Uhjemlet kassasjon ulovlig i begge land. Kassasjon skal ikke forekomme så fremt Riksarkivaren / Statens Arkiver har gitt anledning til det. Eks. gjennom lovverk, forskrifter, enkeltvedtak

Likt formål. Ulik praksis 

AUST-AGDER KULTURHISTORISKE SENTER



# Hvorfor gjennomføre kassasjon i papirarkiv?



- *Plassreduksjon*
- *Redusere kostnader til arkivordning*
- *Redusere vedlikeholdsutgifter*



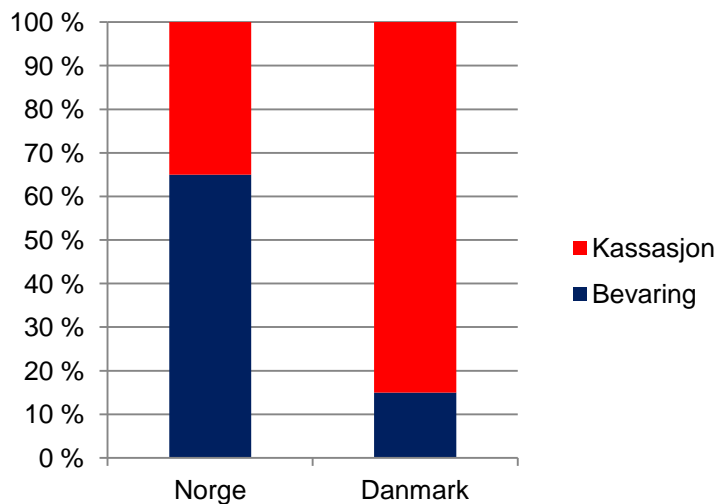
# Bevaringsandel papirarkiv



60-70 %



10-15 %



# Hvorfor er det så ulik praksis?



Ulikheter





# Digital gapestokk for uhjemlet kassasjon

Alle grove eksempler på uhjemlet kassasjon legges ut på SAs nettside



STATENS ARKIVER

RIGSARKIVET

## Sager om uhjemlet kassasjon i 2010

Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, nogle journalsager fra 1997-2005

*Det Juridiske Fakultet anmeldte i 2009 en vandskade på nogle journalsager fra perioden 1997-2005. Statens Arkiver pålagde Fakultet at nedfryse sagerne og efterfølgende tørre og rense dem. Sagerne blev frosset ned, men aldrig tørret og rensset. I 2011 meddelte Fakultet, at fryserne med sager ved en fejl var blevet slukket og sagerne efterfølgende kasseret.*

Indberetning sendt d. 4. maj 2011, journalnummer 2009-013597

Hentet fra: [http://www.sa.dk/content/dk/for\\_statslige\\_myndigheder/overtradelser\\_af\\_arkivloven](http://www.sa.dk/content/dk/for_statslige_myndigheder/overtradelser_af_arkivloven)



AUST-AGDER KULTURHISTORISKE SENTER



# Elektronisk arkiv- og saksbehandlingssystem



## Ulik bk praksis



Krav til kassasjon i elektroniske arkiv



Kassasjon er frivillig





# Norsk bk praksis for elektronisk arkiv

- **Liten erfaring med mottak av elektroniske arkiv- og saksbehandlingssystem (NOARK-godkjente system)**
  - Arkivloven. Avlevering etter 25 år. (Deponering mulig før det.)
  - Kassasjon har vært mulig i Noark, men tema har vært mindre aktuelt
- **Oppfatning om kostnader knyttet til langtidslagring har endret seg over tid**
  - *1990-tallet:* Antatt at langtidslagring av elektronisk arkiv var rimelig. Kassasjon mindre viktig
  - *2000-tallet:* Kassasjon nødvendig. Administrasjon og langtidsbevaring av store mengder elektroniske dokumenter medfører like store kostnader som langtidslagring av fysiske dokumenter
- **Kassasjon vil tilgjengeliggjøre arkivene**
  - Frykter at det vil være vanskelig å finne bevaringsverdig informasjon, hvis kassasjon ikke blir gjennomført



# Ny problemstilling. Nye retningslinjer



ARKIVVERKET  
RIKSARKIVET

## ***Rundskriv fra Riksarkivaren, datert 25.6.2010 til statlige arkivskapere***

- Alle elektroniske Noark arkivsystem skal bevares, så fremt de er aktivt avsluttet eller i overlappingsperiode ved utgangen av 2011
- F.o.m. 1.1.2012 skal arkivskaper ha på plass BK regler for egne fagsaker ved oppstart av ny arkivperiode. Disse skal godkjennes av Riksarkivaren
- Arkivskaper skal selv planlegge struktur i Noark-systemet, slik at kassasjon blir praktisk mulig

## ***Rundskriv fra Riksarkivaren, datert 9.7.2010 til kommunale arkivskapere***

- Alle elektroniske Noark arkivsystem skal bevares, så fremt de er aktivt avsluttet eller i overlappingsperiode ved utgangen av 2011
- Ingen pålegg om egne kassasjonsregler.
  - Årsaken skyldes sannsynlig at det vil foreligge et krav når nye bevarings- og kassasjonsbestemmelser er på plass. Jfr. *Revisjonsprosjektet*.



AUST-AGDER KULTURHISTORISKE SENTER



# Dansk bk praksis for elektroniske arkivsystem (ESDH\*)

\* Elektronisk sags- og dokumenterhåndteringsystem

- **Lang erfaring med mottak av elektronisk arkivmateriale**

- Den danske arkivloven gir anledning til å avlevere elektroniske arkiver etter avsluttet arkivperiode.

- **Ingen krav om kassasjon. Kassasjon i ESDH lønner seg ikke**

- Ikke økonomisk lønnsomt å skille ut saker og dokumenter
- Lagrings- og bevaringskostnader anses som lave
- Produksjon av avleveringsuttrekket utgjør den største kostnaden
  - *Denne kostnaden legges på arkivskaper*

- **Kassasjon kun et økonomisk spørsmål**

- Argumentet med at kassasjon av unødvendig informasjon vil kunne gjøre arkivene mer brukervennlig er irrelevant.

- *Det er et spørsmål om registreringssystematikk. Et dokument kan bli borte i et lite arkiv, hvis det ikke er registrert korrekt, mens det er lett å finne et dokument i et stort arkiv, hvor der er registrert korrekt.*



# Nye danske tanker



*Hvorfor skal man  
avlevere  
elektroniske  
dokumenter, som  
ville blitt kassert i  
papirform?*



# Behov for evaluering og revisjon



STATENS ARKIVER

RIGSARKIVET

- *Behov for å gjennomgå og revidere eget standpunkt*
  - Ønske fra arkivskapere om å kunne kassere i håp om at redusere kostnader til konvertering til avleveringsformat
  - Dansk arkivlovgivning har fastsatt at det danske riksarkiv skal sikre mulighet for kassasjon av ikke-bevaringsverdige offentlige arkiver
- *Prosjekt ble igangsatt for å vurdere potensielle måter og muligheter for kassasjon i ESDH*
  - Innhentet også informasjon fra et *Bevaringsøkonomiprojekt. Cost model for Digital Preservation* (2009-2010) for å se om å se på lagrings- og konverteringskostnader.
  - BK prosjekt igangsatt i 2009. Ferdig våren 2011



# Resultat av prosjekt

- *Lave lagringskostnader*
  - Utgifter til lagring og konvertering av dokumenter etter avlevering var relativt lave jf. *Bevaringsøkonomiprojektet*
    - Samsvarte med tidligere antagelser

Likevel...

- *Statens Arkiver åpner opp for kassasjon i offentlige arkiver*
  - *Årsak: Primært for å redusere arkivskaperes kostnader knyttet til produksjon av elektroniske uttrekk*





# Kassasjon er frivillig



- *Kassasjon er et tilbud, ikke et påbud*
- *Statlige arkivskaper søker selv om kassasjon i forbindelse med avlevering. Må godkjennes av den danske riksarkivaren.*  
*For papirarkiv bestemte Statens Arkiver hva som skulle kasseres*
- *Reglene vil inngå i de nye avleverings- og godkjennelsesrutiner som vil komme i 1. halvdel av 2012.*



# Men hva med de kommunale arkivene?



- *Etter ønske fra Kommunernes landsforening (KL) har kommunene mulighet til å utføre kassasjon av dokumenter f.o.m. 2007 i ESDH*
- *Et BK reglement utarbeidet på bakgrunn av kommunes felles arkivnøkkel (KLE) ble utstedt 1.9.2010*
- *BK reglementet forutsetter at kommunene har brukt arkivnøkkelen riktig for at kassasjon kan iverksettes*



# Kassasjon basert på arkivkoder

Utdrag fra *Statens Arkivers cirkulæreskrivelse af 5. november 2010 om kassation af dokumenter i kommunernes ESDH-systemer*



STATENS ARKIVER

RIGSARKIVET

Dokumenter i kommunernes ESDH-systemer kan bevares (B) og kasseres (K)

Bevaring/ kassation	Journalnummer	Emnetekst	Tidligere journalnummer
	00	Offentlig virksomhed i almindelighed	
B	00.01	Kommunal virksomhed	
K	00.03	International virksomhed og EU	
K	00.04	Udenlandske kommuner og kommuneforeningers organisation og udvikling	
K	00.05	Besøg, repræsentation mv.	
K	00.06	Administration af fonde, legater og stiftelser	
B	00.07	Forvaltningsprincipper	



# Kassasjon, inget krav. Kun en mulighet

- Målet er å gi kommuner som ønsker det mulighet til å kassere dokumenter fra eget saks- og arkivbehandlingssystemet
- Det krever at det er bygd inn en funksjonalitet for kassasjon i ESDH systemet
- Siden dette ikke er et krav, er det fortsatt mulig å *merbevare*.
- KL anslår at omlag at halvparten av dokumenterne kan kasseres.
- Selv om dokumentene kasseres, bevares metadata.
- Den konkrete beslutning om bevaring og kassasjon skal treffes ut fra en avveining av kostnaden ved merbevaring kontra potensielle besparelse ved kassasjon.





KRAV TIL KASSASJON

## Hvorfor er BK praksisen for elektronisk arkiv så ulik?



FRIVILLIG KASSASJON

### *Ulik erfaring og lovverk*

Liten erfaring med mottak av elektroniske arkiv. Mindre aktuell problemstilling.

Lengre erfaring. Mer aktuell problemstilling. Har mottatt arkiver siden midten av 2000-tallet.

Lovverket gir anledning til avlevering først etter 25 år.

Lovverket gir anledning til avlevering etter avsluttet arkivperiode.

### *Ulik oppfatning om kostnadsaspektet*

Langtidslagring av elektroniske dokumenter koster like mye som lagring av papirdokumenter.

Kostnader til langtidslagring av elektroniske dokumenter er relativt lave. Det er produksjon av avleveringsversjon som koster.

### *Ulik oppfatning om kassasjon som redskap for tilgjengeliggjøring*

Kassasjon vil tilgjengeliggjøre arkivene. Det vil være vanskelig å finne bevaringsverdig informasjon, hvis kassasjon ikke blir gjennomført

Kassasjon gjør ikke arkivene mer tilgjengelige. Det er et spørsmål om hvordan arkivene er registrert.

